

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Kokonaisuudistus on tarpeellinen. Tuen tarve on kasvanut, eikä nykymallilla pystytä takaamaan yhdenvertaista ja yhtenäistä tukea kaikille sitä tarvitseville. Koronan jäljiltä ne nuoret, joilla on vähemmän motivaatiota, vähemmän itsesääntelyä ja vähemmän tukea perheeltään, näyttävät jääneen jälkeen. Kotoa saadun tuen tarve ja merkitys kasvoi, mikä on lisännyt eriarvoisuutta. Haasteita on ollut varsinkin erityistä tukea tarvitsevilla sekä vieraskielisillä.

Nuorten hyvinvoinnin kannalta tehokkainta on paitsi mahdollisimman varhainen tuen saaminen, myös tuen tarpeiden huomiointi nivelvaiheissa varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin saakka. On keskeistä, että tuen ja ohjauksen tarpeet tunnistetaan ja myös nuorta itseään kuullaan omiin tarpeisiinsa liittyen. Eriytymiskehitykseen on puututtava oppimisen tukea vahvistamalla eikä esimerkiksi oppimisvaikeudet tai neuropsykiatriset erityistarpeet saa muodostua koulutuspolun esteeksi. Yhdenmukaistaminen ja selkeyttäminen vahvistaa nuoren oikeusturvaa ja vähentää riskiä tuetta jäämisestä. Tämän on oltava myös uudistuksen lähtökohta: oppimisen ja koulunkäynnin tukea on kehitettävä nuori, ei järjestelmä edellä.

Ehdotukset oppimisen tuen parantamiseksi ovat tervetulleita, mutta haluamme huomauttaa, ettei asetetut tavoitteet toteudu ilman riittäviä resursseja. Koulutuksen rahoitus oppilasta kohden on laskenut kaikilla koulutusasteilla ja vaatii huomattavia panostuksia. Siksi on tärkeää, että hallitus myös sitoutuu resursoimaan oppimisen tuen sen vaatimalla tavalla ja seuraa nyt tehtävien uudistusten toimivuutta.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Kokonaisrakenne ja tavoitteet uudistukselle ovat tarkoituksenmukaisia. Tiedon saavutettavuus paranee kokoamalla tukea koskevaa lakitekstiä uuteen lukuun. Toivomme kuitenkin, että jatkovalmistelussa tulkinnanvaraisuudet pykälissä minimoidaan ja luvun sisältöä täsmennetään. Tämän lisäksi Opetushallitukselle myönnettävä toimivalta täsmentää tuen sisältöjä lakia konkreettisemmin on tarpeellinen keino yhdenmukaistaa valtakunnallisesti lasten ja nuorten oikeutta tuen saamiseen.

Huomautamme, että pidämme tarpeellisena turvata myös yksityisten koulujen oppilaiden oikeus tuen saamiseen ja toivomme, että jatkovalmistelussa huomioidaan tähän liittyvät rahoitus- ja yhdenvertaisuuskysymykset.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Ehdotukset ovat tarkoituksenmukaisia. Kannatamme riittävää ja selkeää sääntelyä, jotta opetuksen järjestäjät varmistavat riittävät resurssit tuen toteuttamiseen ja nuorilla on yhdenvertainen mahdollisuus tukeen kotipaikasta riippumatta. Toivomme, että 0,127 tuntia viikossa varattavan resurssin ja sen rahoituksen riittävyttä sekä oikeasuhtaisuutta seurataan ja tarpeen tullen täsmennetään.

Ennakoivien tukitoimien rinnalla on yhtäältä tärkeää, että tuki joustaa nuorten tarpeiden mukaisesti. Toivomme myös, että opetushenkilöstön täydennyskouluttautumista oppimisen tuen tarpeiden huomioimiseen tuetaan.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Etupainoitteisen tuen ensisijaisuus on tarkoituksenmukainen ja tarpeellinen periaate. Huomautamme kuitenkin, ettei pykälät vielä tässä luonnoksessa muodosta aukotonta kuvaa oppilaan oikeuksista erilaisiin tuen muotoihin. Vaikka Opetushallituksen mahdollisuus täsmentää näitä on kannatettavaa, tulee keskeiset oppilaan oikeudet löytyä lainsäädännön tasolta. Haluamme myös huomauttaa, että oppilaskohtaisissa tukitoimissa joustavuuden mahdollistaminen on tärkeää, jotta nuorelle voidaan räätälöidä erilaisissa tilanteissa parhaiten palveleva tuen kokonaisuus.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Opetushenkilöstön hallinnollisen taakan keventäminen on kannatettavaa, mikäli se vapauttaa vuosiviikkotunteja varsinaiseen työhön. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että oppilaiden oikeusturvasta pidetään huoli ja säännöllisistä tukitoimista tehdään hallintopäätökset. Kuten koulutuksen järjestäjät ja opetushenkilöstö toivovat, myös me toivomme, että tähän tarjotaan yhtenäinen lomakemalli ja riittävästi aikaa ja tukea perehtyä sen käyttöön. Mallin olisi hyvä kulkea oppilaan mukana koulutusasteiden läpi.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

-

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Nuorisoalan kattojärjestö Allianssin lausunto luonnoksesta perusopetuslain muuttamiseksi
TIIVISTELMÄ.pdf](#)

Nevanpää Annika
Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry